

doeken, voor het Stadhuis bestemd, hebben hun doel niet bereikt, nl. de Eendracht van het Land, waarvoor slechts het ontwerp in olieverf bestaat dat zich in het Museum Boymans bevindt, en de Mozes met de Tafelen der Wet, waarvan slechts een fragment over is dat in het Museum te Berlijn wordt bewaard.¹⁾ Ook het bekende doek met Fabius Maximus was voor het Stadhuis bestemd. Vermoedelijk heeft Rembrandt nog bovendien voor dat gebouw geschilderd een voorstelling van „Geef den Keizer wat des Keizers is”.²⁾

Dat het zóó is afgelopen, bewijst wel dat Rembrandt zijn tijdgenooten van 1660 bitter tegenviel in werken, die de tegenwoordige tijd in de hoogste mate bewondert.³⁾

Desniettenstaande gold Rembrandt tot eenige jaren vóór zijn dood nog als de heel groote meester. Wij doelen hierbij niet op de gebruikelijke vleierijen in de poezij der onderschriften bij zijn geschilderde en geëtste portretten, maar op de dichtregels van Jan Vos van 1662, waarin Rembrandt wordt genoemd aan de spits der Amsterdamsche meesters.⁴⁾ Ook het bezoek, dat de hertog van Toskane aan Rembrandt bracht in 1667, is een bewijs dat deze als een onzer corypheeën gold. Herinneren wij verder aan de bekende bestelling van 3 schilderijen — een Alexander, thans te Glasgow, een Homerus, thans eigendom van Dr. Bredius, en een Aristoteles, thans in Amerika — die Graaf Ruffo uit Palermo in 1663 bij hem deed, dan krijgen wij stellig niet den indruk van een vergeten Rembrandt. En heeft niet nog in 1667 Jeremias de Decker in zijn bekende lofdicht den meester geprezen, dien hij uitnemend en wijdberoemd noemt? Ik citeer u slechts de volgende regels:

Gelijk voor puik van wijn geen krans en hoeft te hangen,
Van klim-op altijd groen;
Zoo heeft Uw puik-penceel geen vreemde lofgezangen
Geen pen-getooi van doen.
Dat braef penceel en hoeft om niemands lof te vragen;
't Is door zichzelf vermaerd,
En heeft zijns meesters naam misschien zoo wijd gedragen
Als 't vrije Neerland vaart.⁵⁾

Had Rembrandt dus niet aan roem verloren, wèl kan men zeggen, dat hij niet meer in trek was, niet omdat men hem geen groot meester vond maar omdat zijn werk niet meer strookte met de moderne eischen. De tijden dat

1) Zie Oud Holland LII, 1935, blz. 241 vlg.

2) Zie Schmidt Degener in De Gids 1919, blz. 253.

3) Zie hierover uitvoerig Dr. F. Schmidt Degener in De Gids van 1919. Zie voorts A. Verwey in diens Vondel-uitgave en Derkinderen in De Gids 1915. De verdere literatuur opgesomd bij Martin, de Holl. Schilderkunst in de 17e eeuw, Deel I, aant. 46.

4) Hofstede de Groot, Urkunden, blz. 291.

5) Hofstede de Groot, Urkunden, blz. 350—352.